FINANSTILSYNET

Finansrådets direktørkonference

Hindsgavl Slot 31. august 2015

Kristian Vie Madsen

FINANSTILSYNET

Oversigt

- Konsekvensen af lave renter
  - Er indtjeningen i pengeinstitutterne under pres?
  - Boligboble?
    - Hvad kan gøres?
- Tilsynsdiamanten – kommende ændringer
- Status på LCR
- Genopretningsplaner
- International regulering

FINANSTILSYNET

Positive halvårsresultater

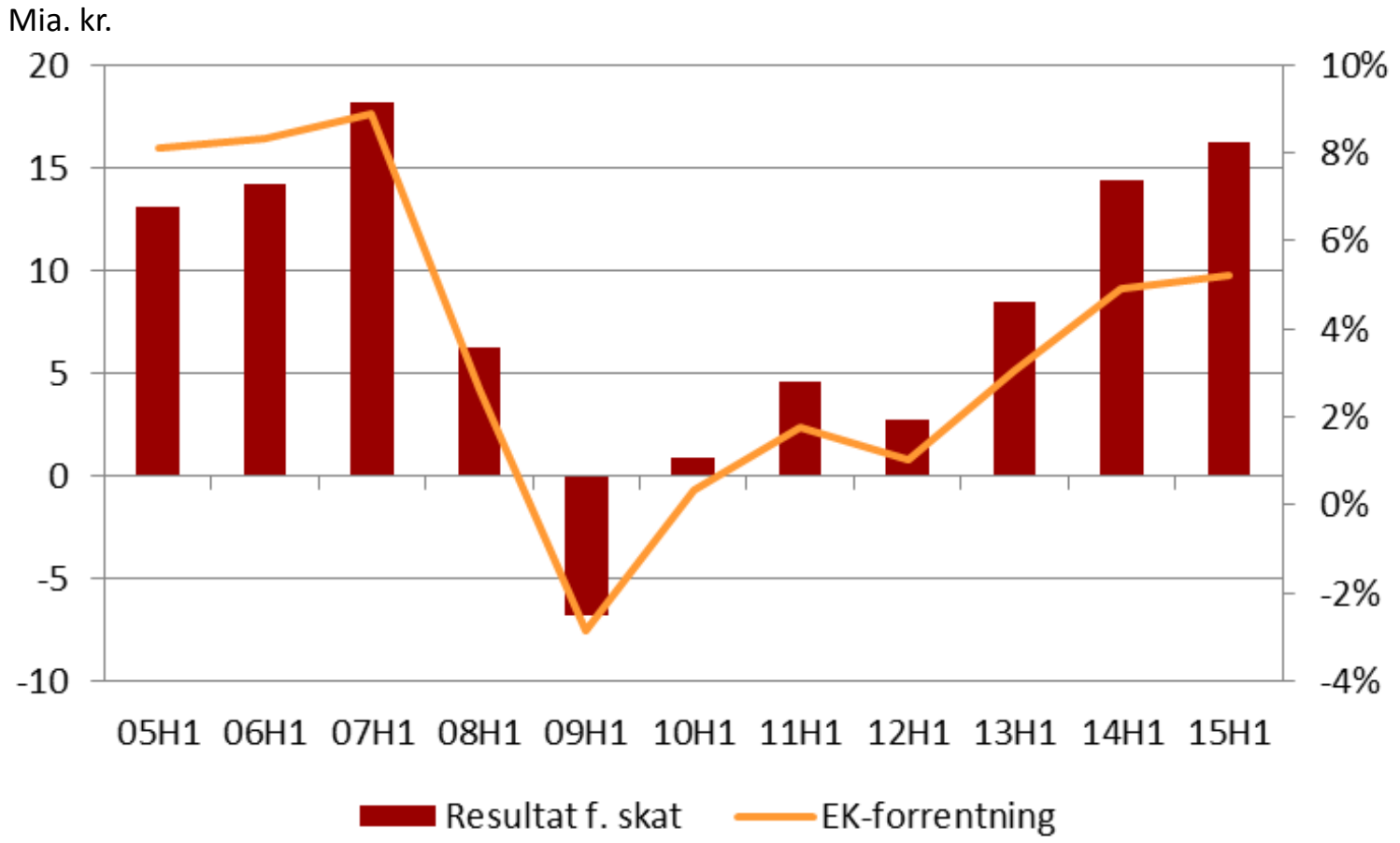

FINANSTILSYNET

Basisindtjeningen går den rette vej…

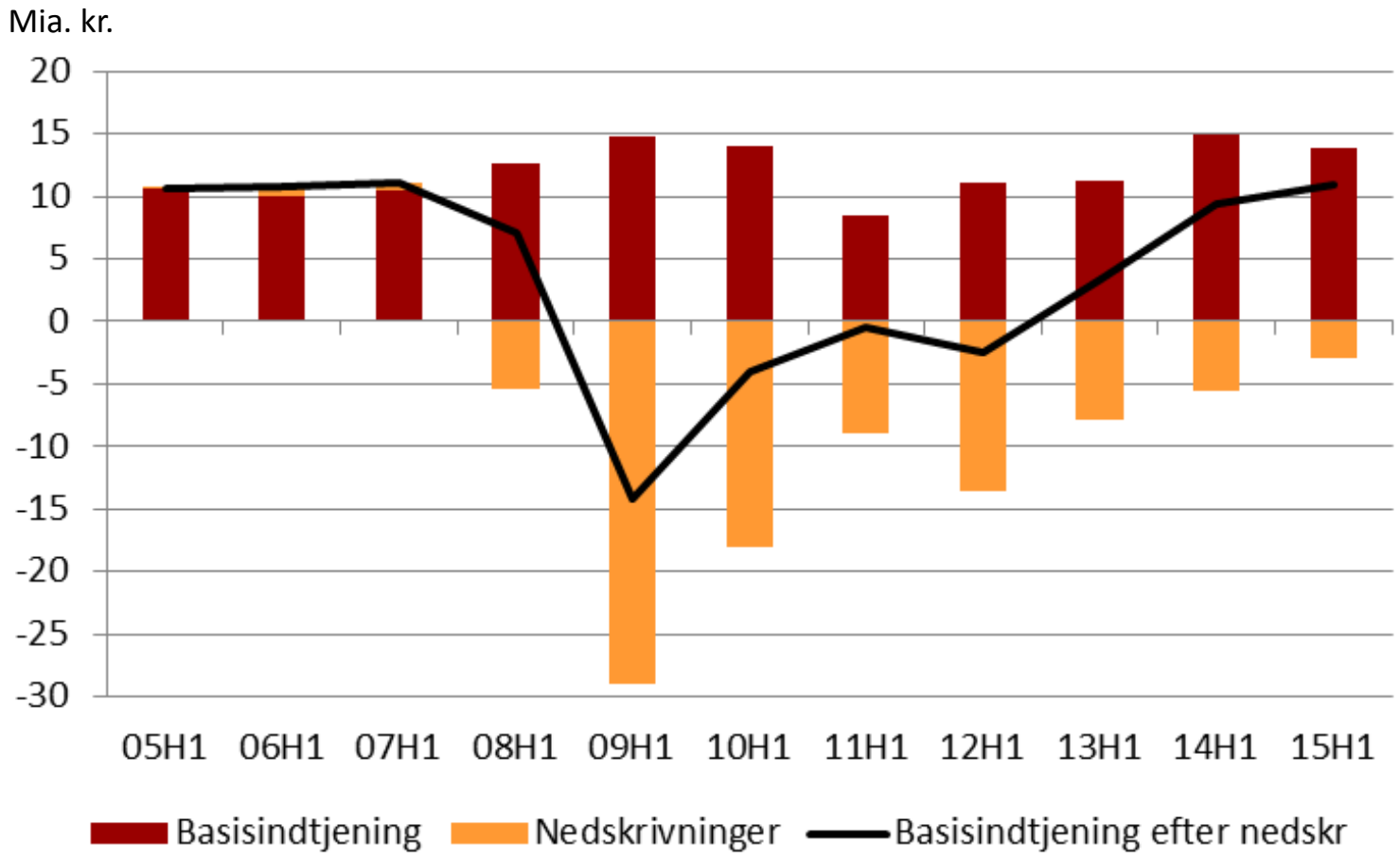

…og nedskrivningerne falder

FINANSTILSYNET

Udlån til landbruget giver fortsat tab

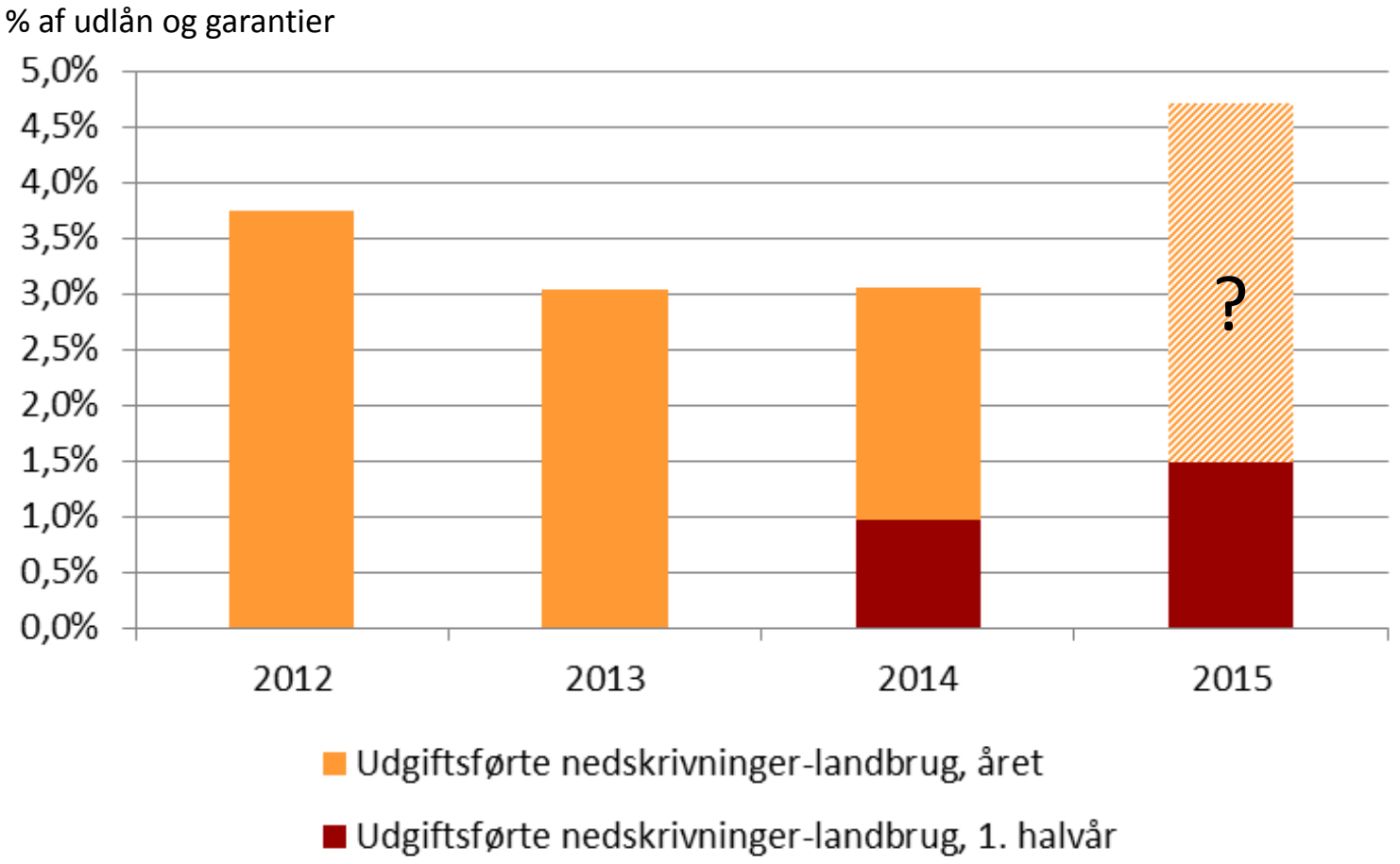

Anm.: Illustrationen antager rent teoretisk samme forhold mellem 1. og 2. halvårsnedskrivningerne i 2015, som i 2014

Ny vejledning med lempeligere OIV kriterium undervejs

Udlån falder fortsat…

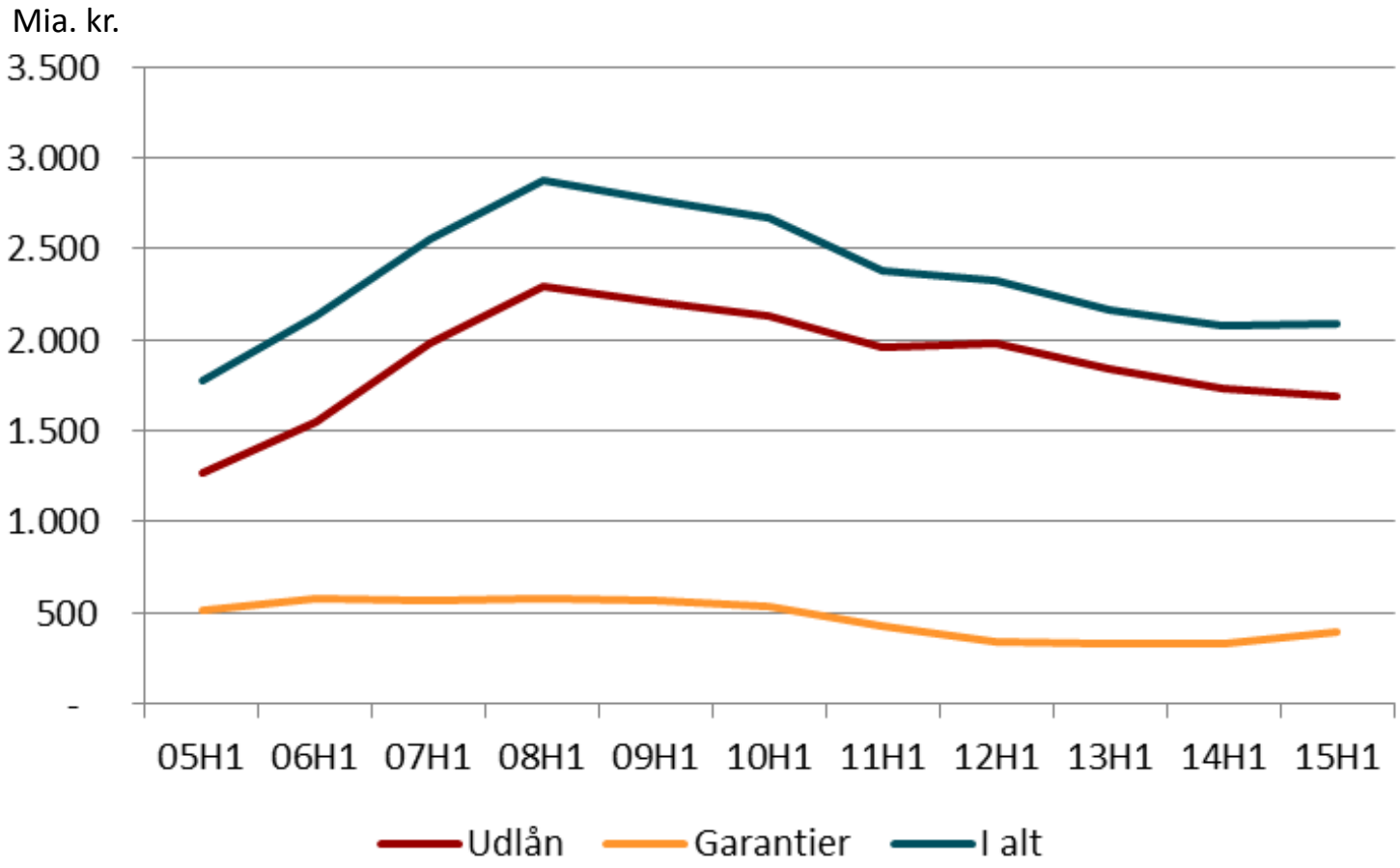

…mens garantierne vokser

FINANSTILSYNET

Lave renter presser indtjeningen

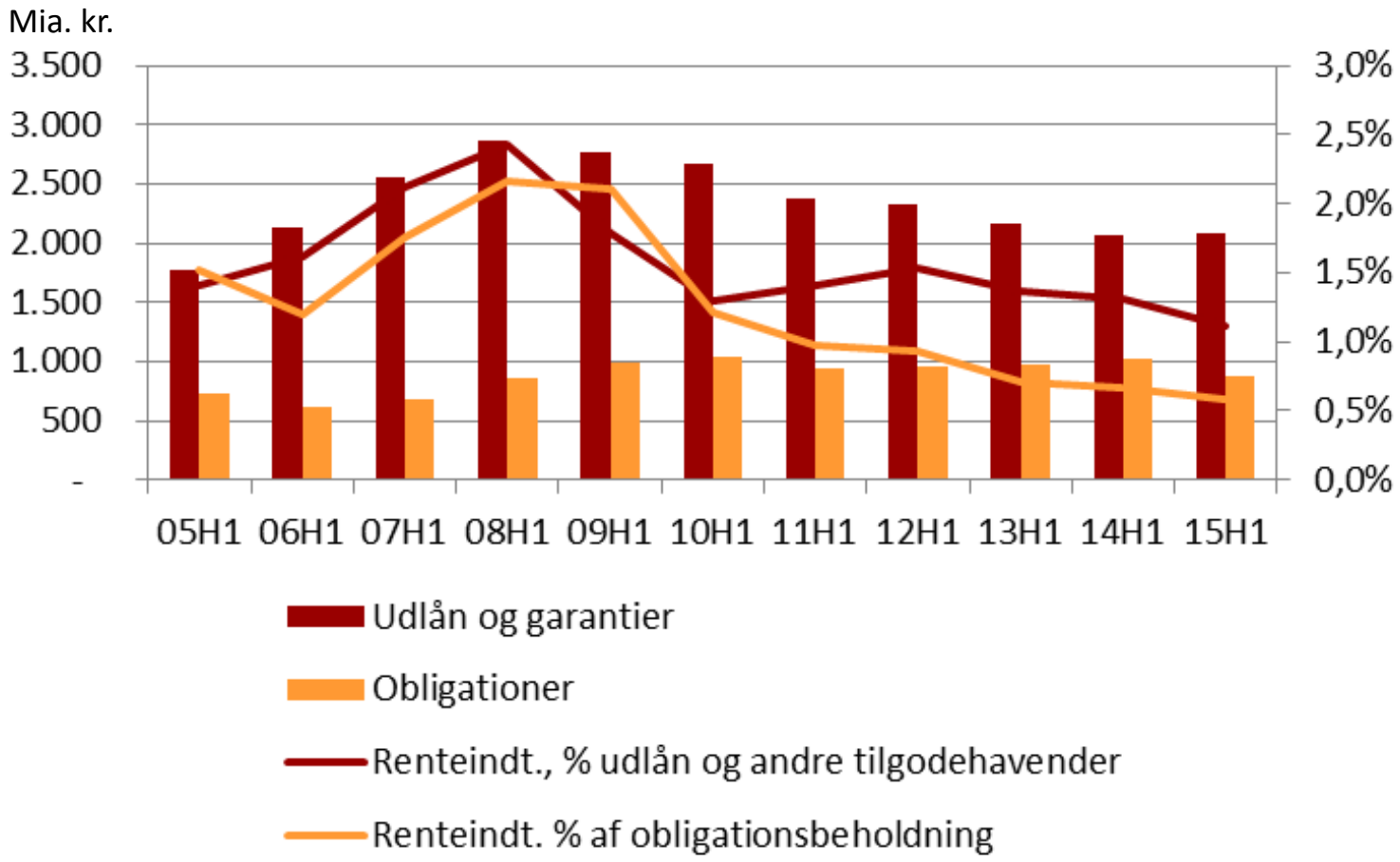

FINANSTILSYNET

Svagt faldende nettorenteindtægter

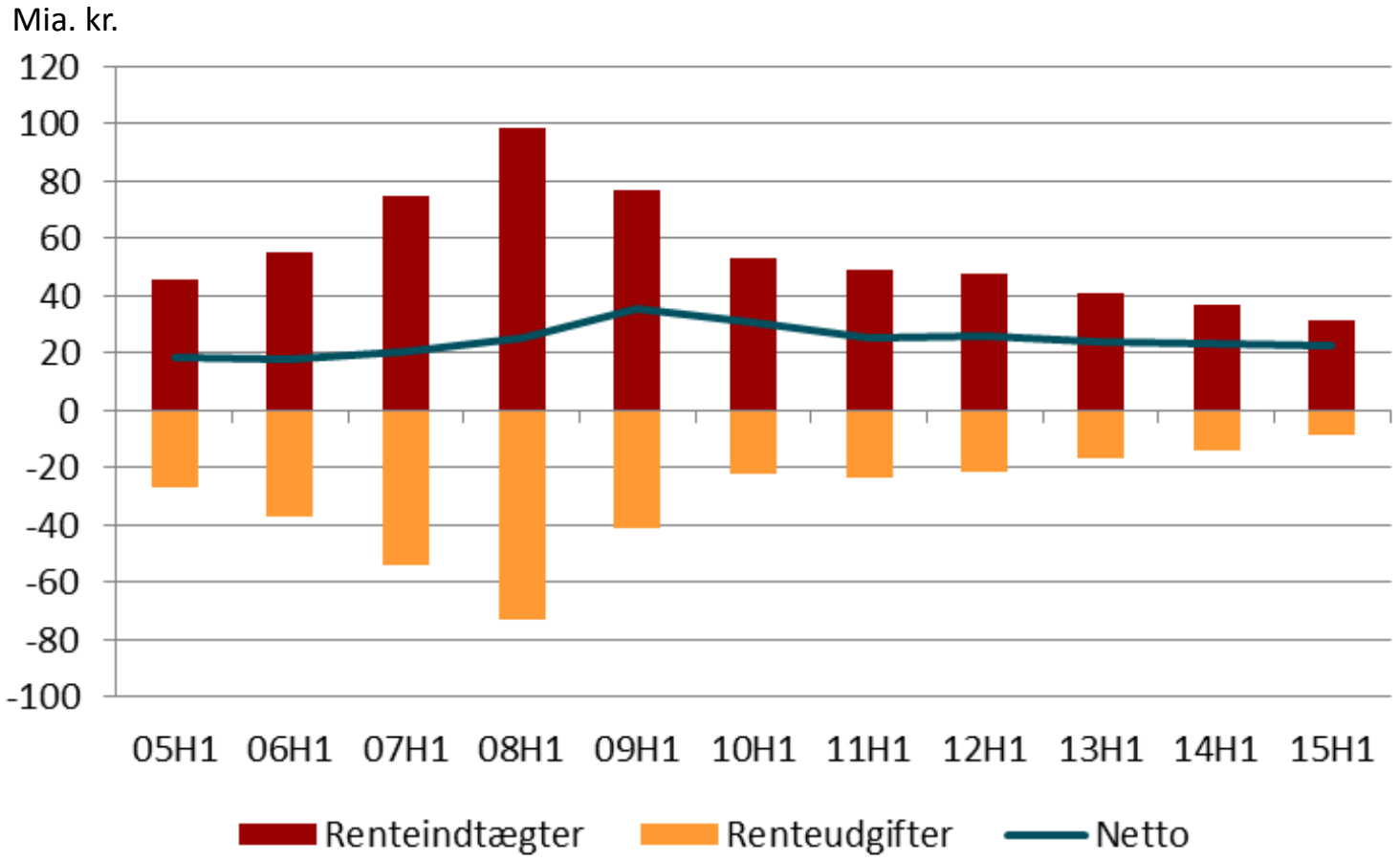

FINANSTILSYNET

Stigende nettogebyrindtægter

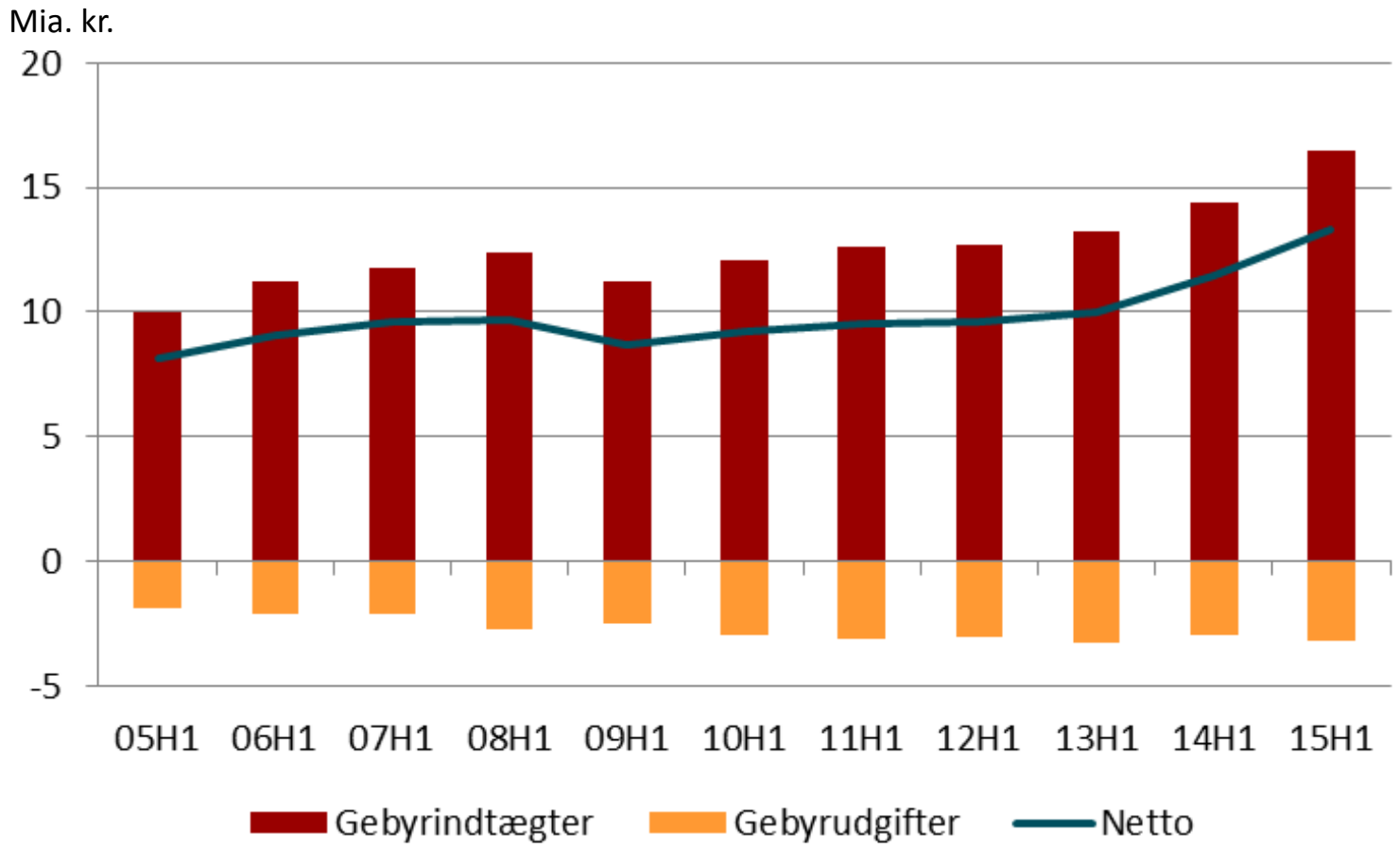

FINANSTILSYNET

Låneomlægninger og markedsvolatilitet

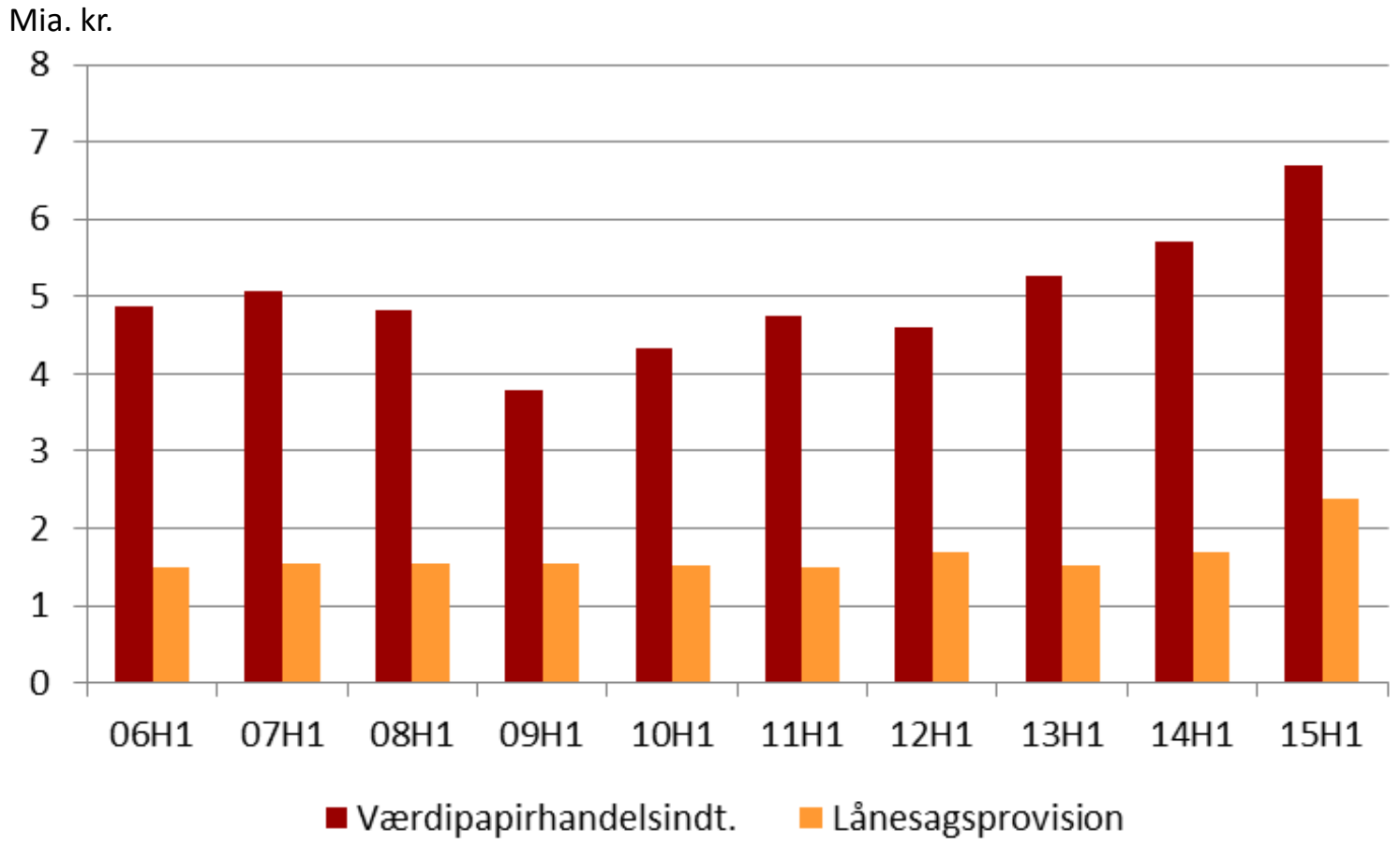

FINANSTILSYNET

Lave renter og indtjening

- Pres på toplinjen
- Svaret er ikke:
  - Kompromis med udlånsstandarder for at opnå vækst
  - Store aktieinvesteringer
  - Eller højrente obligationer med svært vurderebare risici
- Hold fast ved de besluttede forretningsmodeller og politikker

FINANSTILSYNET

Boligpriserne stiger kraftigt

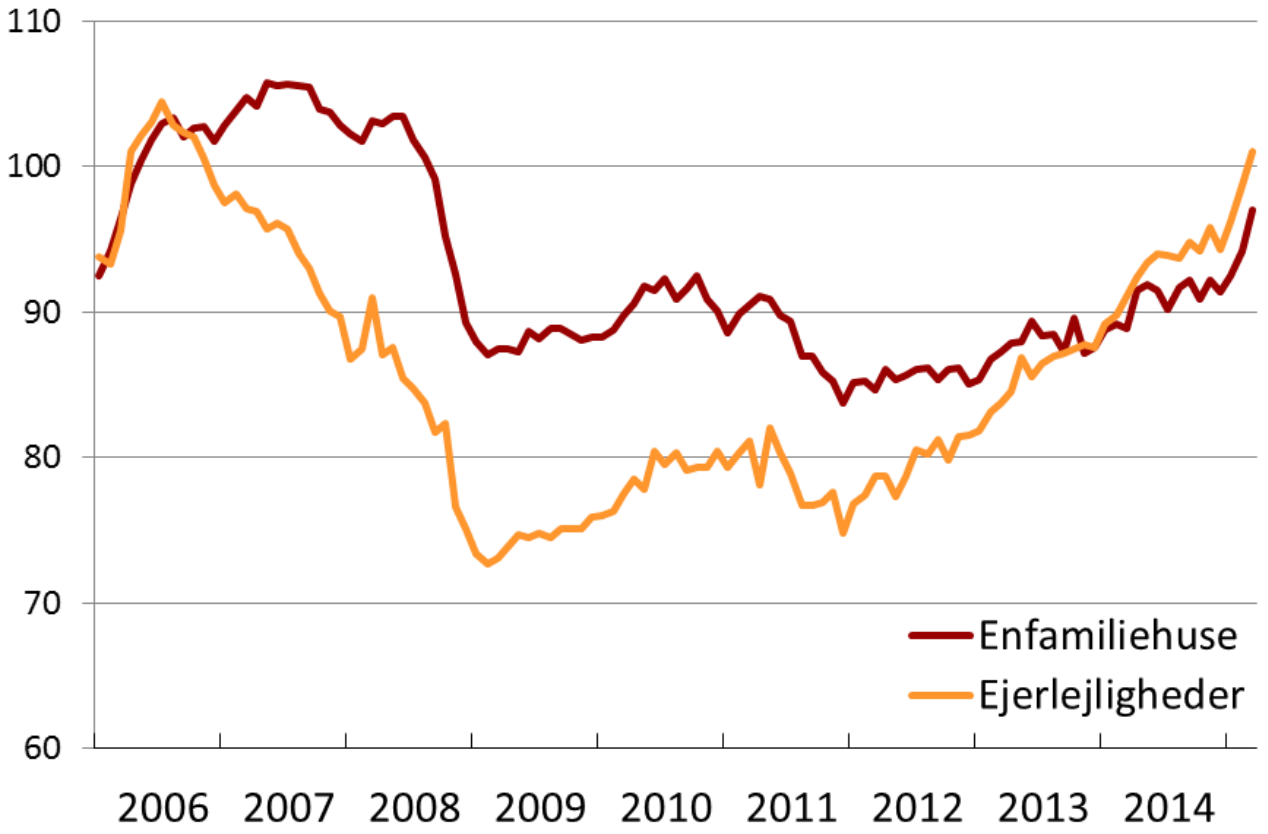

Gennemsnit 2006: indeks=100

FINANSTILSYNET

Belåning af boliger i vækstområder

- Undersøgelse af 16 pengeinstitutters belåning af ejer- og andelsboliger i København og Aarhus

- Baggrund:
  - Betydelige prisstigninger i disse byer
  - Lavt renteniveau
  - Kan kunderne modstå rentestigning og prisfald?

- Spørgsmål til institutterne:
  - Gennemførte eller planlagte ændringer i kreditpolitik eller forretningsgange, der tager højde for en mulig større risiko ved finansiering af boliger i København og Aarhus
  - Udviklingen i udlånsomfanget i dette segment

FINANSTILSYNET

Kun mindre justeringer som følge af prisstigningerne

- Institutterne vurderer bestående forretningsgange og kreditpolitikker tilstrækkelige – skelner ikke til forskelle i prisstigninger i forskellige områder
- Stort set alle opererer med retningslinjer for rådighedsbeløb og gældsfaktor
- Enkelte har strammet op på krav til rådighedsbeløb, gældsfaktor, formue, LTV eller værdiansættelse af den pantsatte ejendom
  - Nogle stiller krav om højere rådighedsbeløb og afvikling ved negativ formue
  - Nogle stiller krav om højere rådighedsbeløb, når indkomsten er høj
  - Nogle har indført et rentestress på minimum 4 pct. ved beregning af rådighedsbeløbet
  - Forøget fokus på kundens fremtidige indtjeningsevne og likviditet
  - Forøget fokus på fast rente og en vis afvikling
  - Nogle har allerede indført krav om 5 pct. egenfinansiering

FINANSTILSYNET

Lånedrevet stigning i boligpriserne?

Boliglån	Penge- og realkreditinstitutter			
	Restgæld (i mia. kr.)		Vækst (i pct.)	
	4. kvartal 2014	*2. kvartal 2015*	*2015-H1*	*Annualiseret*
København by og omegn	309,8	318,5	2,8	5,7
- Heraf København by	158,5	163,8	3,4	6,9
- Heraf København omegn	151,3	154,7	2,2	4,5
Århus	86,9	89,5		6,0
Resten af landet	1.082,2	1.088,3	0,6	1,1
Hele landet	1.478,9	1.496,3	1,2	2,4
- Heraf København by og omegn samt Århus	396,7	408,0	2,8	5,8

Anm: Tallene er fra de fem største kreditinstitutkoncerner.

...i København og Århus

FINANSTILSYNET

7 "best practices" … 1

Generelt i alle områder:

Det forsigtige institut:

- vurderer tilstrækkeligheden af rådighedsbeløbet for den enkelte kunde, uanset om instituttets minimumskrav til rådighedsbeløb er opfyldt

- tager ved belåning af andelsboliger
  - stilling til andelsboligforeningens økonomi
  - stilling til ejendommens tilstand
  - højde for huslejestigninger som følge af ophør af afdragsfrihed på foreningens gæld
  - højde for allerede varslede huslejestigninger
  - højde for potentielle huslejestigninger som følge af vedligeholdelse

FINANSTILSYNET

7 "best practices" … 2

…og yderligere i områder med store prisstigninger:

- beregner og vurderer tilstrækkeligheden af rådighedsbeløbet ud fra en stresset rente
- tager højde for, om en køber af en andelsbolig kan tåle en stigning i boligydelsen, hvis renten på andelsbolig-foreningens gæld skulle stige
- stiller krav om afvikling af gæld, når kunder har negativ formue
- stiller krav om en robust formue, når gældsfaktoren er høj for at sikre, at kunden kan modstå fald i husprisen
- stiller strengere krav til kunders økonomi, når kunden indgår aftale om køb af en bolig, før den gamle bolig er solgt

FINANSTILSYNET

Tilsynsdiamanten – kommende ændringer

Tilsynsdiamanten i dag:

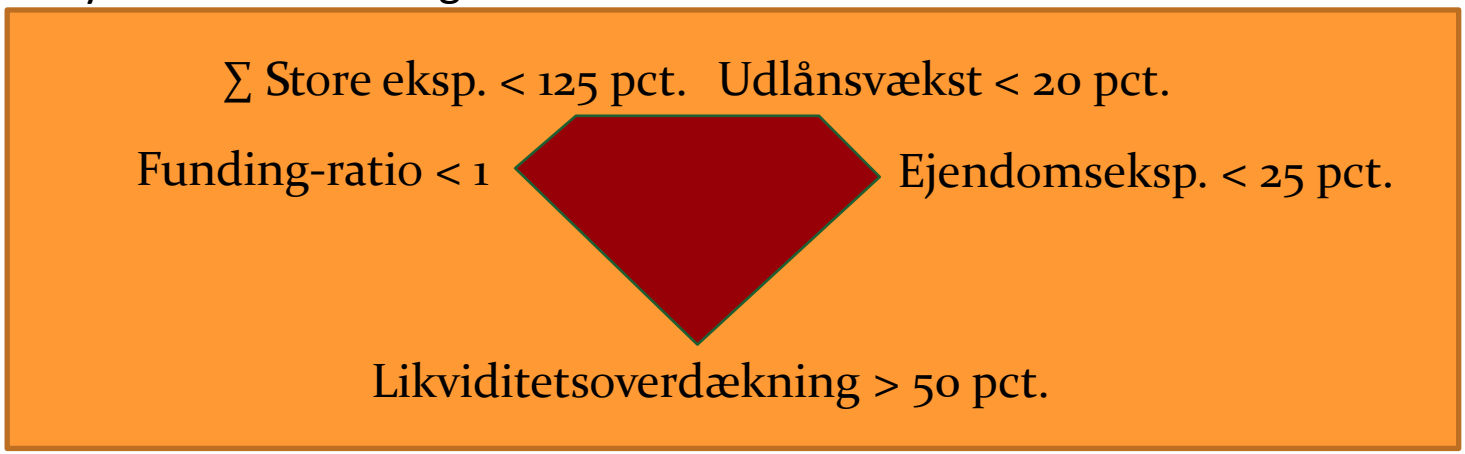

- Nyt pejlemærke for store eksponering ændres pr. 1. januar 2018
- Nyt pejlemærke for likviditetsoverdækning baseret på LCR 1. januar 2017, hvor §152-kravet udfases
- Nyt pejlemærke for funding afventer større klarhed om kommende EU-krav

FINANSTILSYNET

Tilsynsdiamant - nyt pejlemærke for store eksponeringer

Sum (SE20)/CET1 < grænseværdi

- 20 største eksponeringer - uanset størrelse i forhold til kapitalgrundlag
- opgørelse ift. CET1
- Baseres på CRR-opgørelse af eksponeringer

- Dog med følgende justering:
  - Eksponeringer mod institutter under tilsyn af EU-tilsynsmyndighed medregnes ikke
  - Eksponeringer mod fællesejede data-centraler medregnes ikke
  - Videreførsel af 3 mio. kr. bagatelgrænse

FINANSTILSYNET

12 institutter overskred pejlemærket

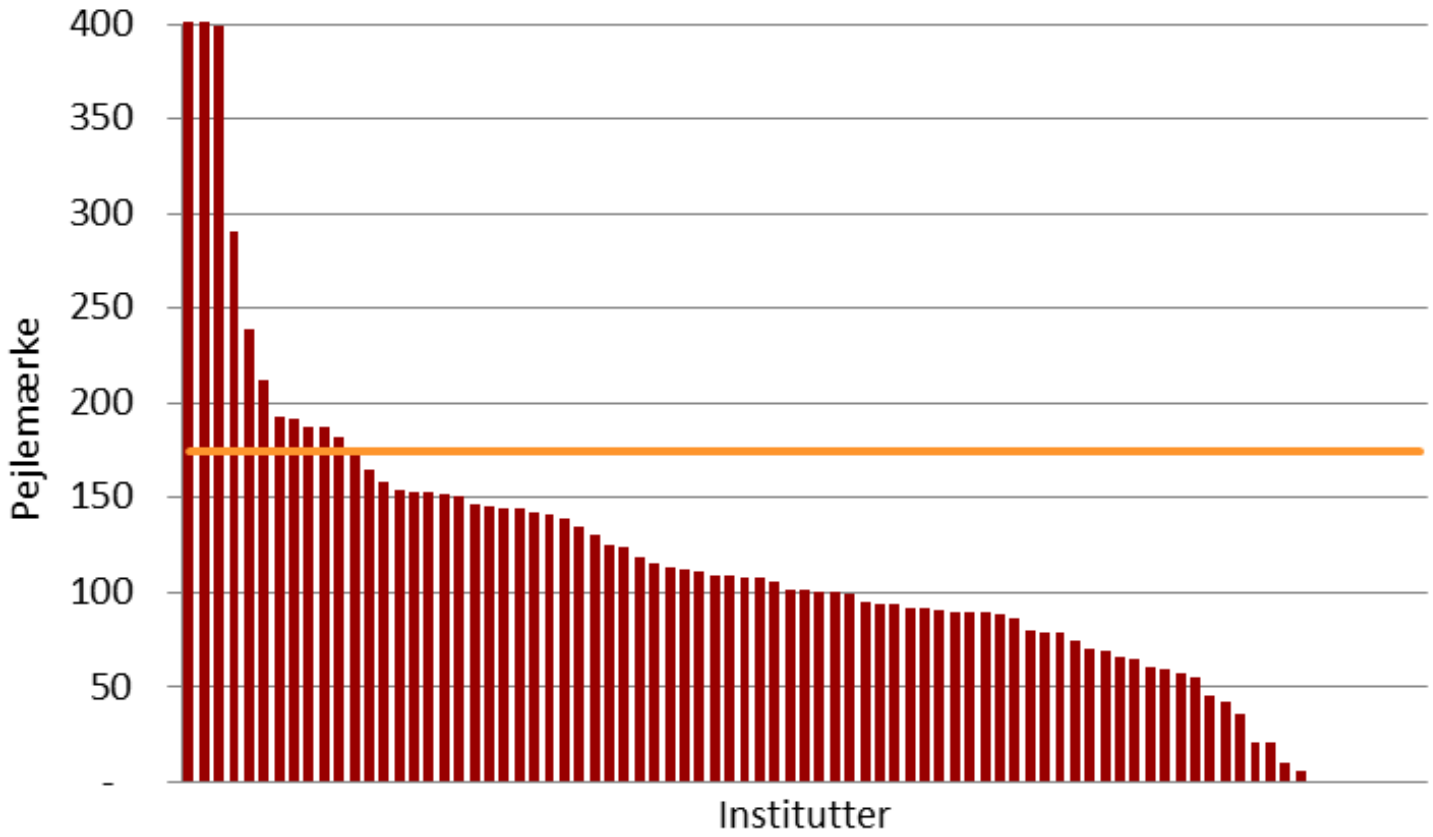

nogle af dem har også andre udfordringer

FINANSTILSYNET

Ingen realøkonomiske konsekvenser

- Stor uudnyttet udlånskapacitet – på landsplan og lokalt
  - og stor udlånslyst i pengeinstitutterne
- Finanstilsynet ser stigende konkurrencepres

- Det betyder at:
  - landsdækkende og lokale institutter står parat til at udlåne til gode og sunde projekter
  - landsdækkende og lokale institutter står parat til at overtage gode storkunder, der har behov for øget lån

FINANSTILSYNET

Landbrug fylder relativt lidt

- De 12 institutter kan komme på plads uden at nedbringe landbrugs-eksponeringer
- Og i værste fald vil ganske få landbrug skulle finde ny bankforbindelse

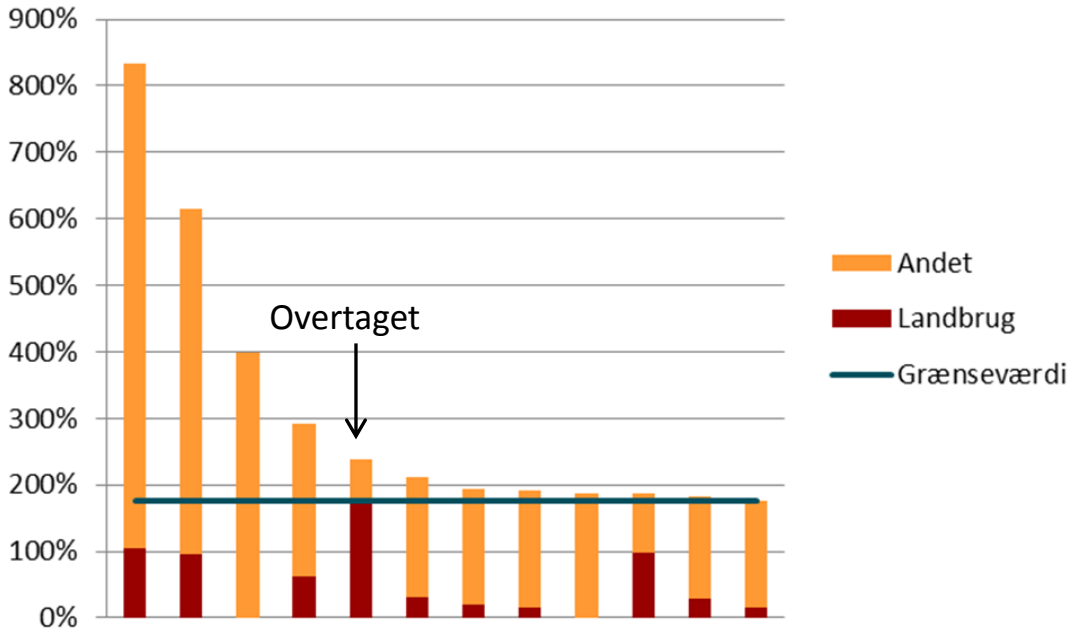

FINANSTILSYNET

LCR-niveau og volatilitet

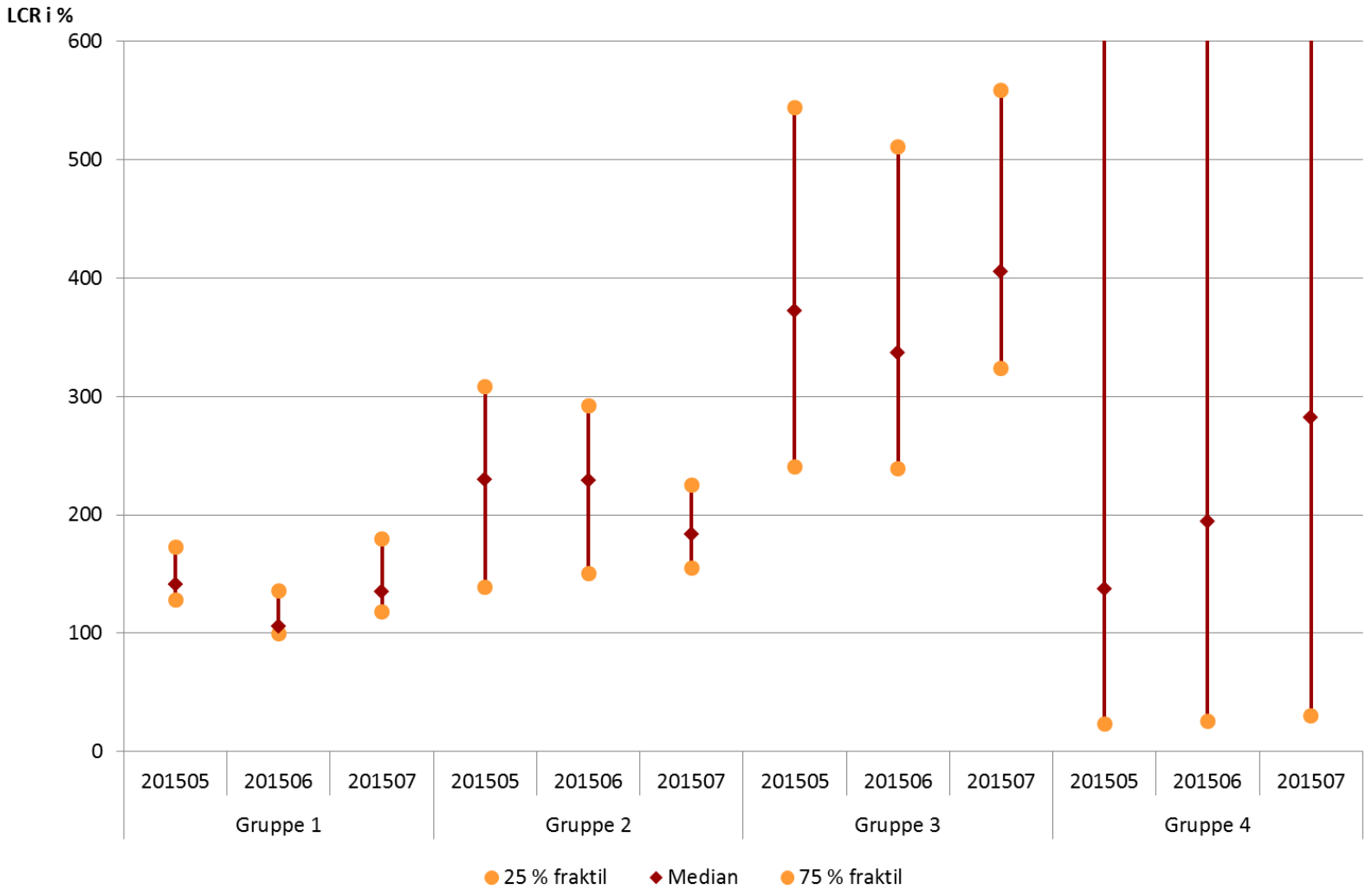

maj-juli 2015

FINANSTILSYNET

Nu kommer LCR

- Finanstilsynet forventer, at alle institutter overholder LCR-kravet på daglig basis fra og med den 1. oktober 2015

- 11 institutter lever pt. ikke op til kravene om at holde LCR-kravet
  - Skyldes primært, at nogle institutter ikke har tilendebragt tilpasningen til LCR-kravet endnu
  - Finanstilsynet har været i dialog med institutterne for at sikre, at alle institutter tilpasser sig til LCR nu

- Næste skridt: tilpasning af risikostyringen til LCR
  - Politikker, forretningsgange, intern rapportering mv.
  - Revideret vejledning om risikostyring på likviditetsområdet er på vej. Beskrivelsen af LCR uddybes. Sendes i høring i efteråret

FINANSTILSYNET

Genopretningsplaner – regler og formål

- Nyt regelsæt på plads
  - Bekendtgørelse om genopretningsplaner for pengeinstitutter, realkreditinstitutter og fondsmæglerselskaber I
  - Tilhørende vejledning har netop været i høring
  - EBA-RTS specificerer kravene til indholdet

- Genopretningsplaner er først og fremmest et internt styringsværktøj i såvel almindelige tider, som i krisesituationer

- Genopretningsplaner skal sikre, at:
  - virksomheden selv har værktøjer til at identificere og reagere overfor potentielle problemer
  - færre virksomheder afvikles
  - Staten ikke ender med at bære tab

FINANSTILSYNET

Genopretningsplaner – den gode plan

- Finanstilsynets fokus:
  - Operationelle planer frem for regeloverholdelse
  - Ledelsesværktøj og del af virksomhedens risikostyring
  - Genopretningsplanen afspejler virksomhedens risici og beskriver mulige genopretningstiltag
  - Triggere sat så virksomheden selv kan nå at reagere

- Identifikation af risici og mulige tiltag i stress-scenarier
- Behov for forskellige scenarier, da virksomhedens risici og mulige tiltag ikke vil være de samme
- Derfor krav om scenarier, der dækker:
  - Systemiske begivenheder
  - Idiosynkratiske begivenheder
  - Kombinerede scenarier

FINANSTILSYNET

Status for tiltag fra Baselkomiteen

- Nye tiltag fra Baselkomiteen kan få betydelig effekt på kapitaldækningen i danske institutter:

Tiltag	Status
Revision af standardmetode for kreditrisiko	Høring afsluttet QIS udarbejdes
Forslag til nyt IRB gulvkrav	Høring afsluttet QIS udarbejdes
Tilpasning af rammer for IRB-modeller	Forslag afventes
Kalibrering af mindstekrav til gearingsgrad	Forslag afventes

- Baselkomiteens plan om offentliggørelse af alle krav i 2015 holder nok ikke
- Efter offentliggørelse følger proces om implementering i EU

FINANSTILSYNET

Baselkomiteens forslag - kreditrisiko og IRB gulvkrav

- Standardmetoden forfines – risikovægten bestemmes ud fra risikofaktorer for en række eksponeringstyper

- IRB gulvkrav baseres på den nye standardmetode
- Overvejelser om separate gulvkrav for kredit- markeds- og operationel risiko, samt eksponeringsklasser
- Gulvet formuleres måske som et gulv for de risikovægtede eksponeringer

- Konsekvenserne vil afhænge af den endelige kalibrering af standardmetoden for kreditrisiko og gulvkravet (i dag 80 pct. af Basel I risikovægtning)
- QIS-øvelse i gang - revideret forslag ventes i 2016

- Hvis gulvkrav indføres i EU som et gulv for de risikovægtede eksponeringer, kan det betyde, at det kombinerede kapitalbufferkrav skal fastsættes ud fra gulvet for de risikovægtede eksponeringer og lægges oven på IRB-gulvkravet

Mulig effekt af implementering af nyt IRB-gulv

Eksempel på effekt af gulv under de risikovægtede eksponeringer

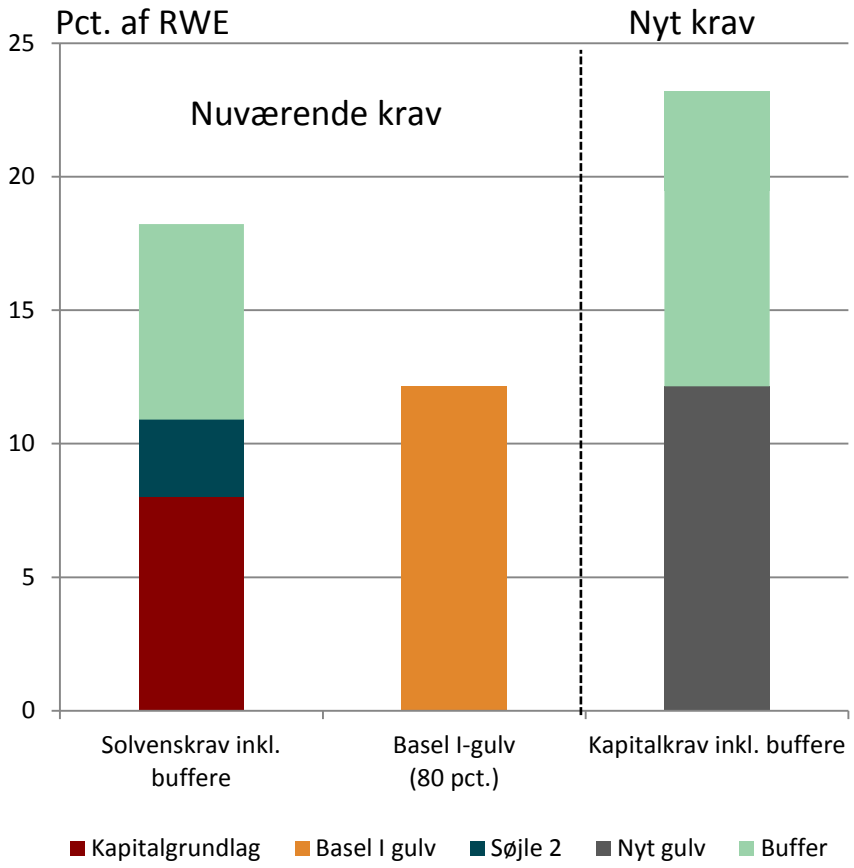

- Et skifte til gulv under de risikovægtede eksponeringer kan få betydning for flere danske IRB-institutter, da
  - bufferkravet beregnes på grundlag af gulv
  - bufferne lægges oven på kapitalkrav beregnet på grundlag af gulv
- Det kan illustreres med et simpelt regneeksempel, hvor
  - Bufferkravet, beregnet på grundlag af nuværende gulv, lægges oven på det nuværende Basel I-gulv
- For tre ud af fem IRB-institutter i gruppe 1 vil kapitalkravet stige
  - En gennemsnitlig stigning i omegnen af 5 pct. af RWE

For enkelthed antaget søjle 2 er fuldt ud dækket af søjle 1

FINANSTILSYNET

Ny regnskabsstandard - IFRS9

- IFRS9 indeholder væsentligt ændrede regler for nedskrivninger
  - fra nedskrivning/hensættelse, når der er indtrådt et tab
  - til at hensætte til forventede tab
- Der skal foretages hensættelser til tab, allerede når lånene udstedes
- Træder i kraft med virkning fra 1. januar 2018 - forventes godkendt af EU ultimo 2015
- Institutter, der anvender IFRS, bør allerede nu være i fuld gang med forberedelsen af implementeringen af de nye regler

- De danske regnskabsregler for finansielle virksomheder er som udgangspunkt IFRS-forenelige, det vil sige, at reglerne for så vidt angår indregning og måling svarer til standarderne
- Finanstilsynet vil indlede en dialog med branchen om de nye nedskrivningsregler i løbet af efteråret